

Notes i ressenyes bibliogràfiques

Diversos autors

Continuant aquest apartat iniciat en l'any 2005 ressenyem alguns articles i llibres editats preferentment fora de la Conca però amb referències a aquesta. La seva finalitat és la difusió de la informació, no necessàriament han d'haver estat publicats l'any passat. Recordem que cal enviar-nos un exemplar per poder-les realitzar i que la secció és oberta a la participació de tothom.

Arqueologia

A. DASCA; A-J. MENCHÓN. "El Patrimoni artístic als pobles petits, un cas, les esteles funeràries de Rojals (Conca de Barberà)". Dins: *Jornades d'Estudi sobre les Àrees Rurals, Cultura i Societat (Tortosa, 1986)*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1989, p. 165-166.

Descripció de la discoïdal conservada i d'una peça de pedra que es troba davant la porta de l'església parroquial de Rojals.

R.

Arquitectura

Rosa BARBARÀ SOLÉ; Jordi PORTAL LIAÑO. "El monestir de Poblet. Anàlisi històrica i constructiva de l'antic dormitori dels monjos". *Tag. Revista del Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Tarragona* (Tarragona), 43 (2006), p. 28-30.

Síntesi històrica de l'edificació d'aquest espai de descans que s'articulava al voltant del claustre. La bibliografia emprada és bàsicament l'obra d'Agustí Altisent i treballs de Lluís Domènech Muntaner. Inclou diversos alçats fets per ordinador a partir de l'estudi de les marques de picapedrer, les quals indiquen l'evolució cronològica de la construcció.

G.P.

Arxivística

Josep M. GRAU PUJOL. "Documents dels Bellver de Valls en el fons patrimonial Peirí de Vilanova d'Escornalbou, conservat a l'Arxiu Comarcal de Reus (segles XV-XIX)". *Quaderns de Vilaniu* (Valls), 49 (2006), p. 61-66.

Nota informativa sobre l'existència a Reus, dins del fons Peirí de documentació vinculada amb els llinatges Bellver, Càncer, Portell. En un llevador de renda apareixen censalistes de la Conca de Barberà (Montblanc, Rojals i Vilaverd). Recordem que aquestes nissagues estaven vinculades també amb Montblanc.

M.G.

Història medieval

Gener GONZALVO I BOU. "Els dominis del monestir de Poblet a la Plana d'Urgell". *Urtx. Revista Cultural de l'Urgell* (Tàrraga), 18 (2005), p. 193- 203.

Article on s'analitzen els dominis territorials que el monestir de Poblet tenia a l'extensa plana d'Urgell, en un àmbit de l'espai que s'estén des de Tàrraga fins a Balaguer.

Encara que Poblet ja posseïa alguns enclavaments (com, per exemple, la granja de les Cases de Barbens), el gran gruix dels dominis senyorials del cenobi s'escaigué després de la derrota militar del comte d'Urgell Jaume II, dit *el Dissortat*, davant les tropes del nou monarca que sorgí del Compromís de Casp (1412), Ferran I, *el d'Antequera*. En efecte, totes aquelles terres, que anteriorment pertanyien a l'extingit comtat d'Urgell, el rei les posà a la venda, per tal de sufragar les fortes despeses de la guerra. Molt ràpidament, l'abat de Poblet Joan Martínez de Mengucho adquirí, per una suma considerable, tots aquests enclavaments: viles, masos, camps de conreu i pastures. Així, aquests dominis anaven des de la vila de Tornabous, fins als llocs de Bellcaire d'Urgell i Térmenes. Aparentment, aquelles terres, poc productives per a l'agricultura, tingueren molt d'interès per a Poblet, per tot el seu sistema ramader. Eren, sens dubte, un punt intermedi dins el sistema de trashumància dels seus ramats, que així tenien suficients pastures i fonts d'aigua per seguir els camins de les carrerades, que es dirigien cap a les Garrigues (on hi havia granges estratègicament situades, com la Fumada) fins a arribar al mateix monestir. L'article també presenta l'interès d'un exhaustiu reportatge fotogràfic d'edificis i elements arquitectònics que es refereixen a aquest antic domini pobletà, i que tenen valor, en tant que alguns poden desaparèixer en el futur.

G.P.

Història moderna

Antoni M. ARAGÓ. "Certificacions de *vita et moribus* referents a novicis de Poblet". Dins: *Miscel·lània Fort i Cogul. Història monàstica catalana. Història del Camp de Tarragona*. Barcelona: 1984, p. 11-27.

Relació dels expedients dels monjos que ingressaren a la comunitat cis-tercenca de Santa Maria de Poblet entre 1628 i 1828; s'hi anota nom i cognoms,

naturalesa, també la dels pares i testimonis, així com el notari que en dóna fe pública. Aquestes proves certificaven la puresa de sang, els bons costums personals i familiars. Els documents originals es conserven a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, on ingressaren l'any 1930. De la comarca de la Conca hi trobem cinc professors:

- 1629: Gabriel Modorell, fill de Gabriel i Magdalena, de Montblanc.
- 1663: Joan Tibau, de l'Espluga de Francolí, fill de Joan i Margarida.
- 1734: Joan Anglès Lleonart, de Vimbodí, fill de Mateu, de Vallclara, i Isabel.

Isabel.

– 1780: Ignasi Cabeça Poca, de l'Espluga de Francolí, fill de Josep C. Font, notari, i Teodora, els seus avis paterns eren Josep C. Blet i Engràcia, i els materns Francesc i Maria.

– 1785: Antoni Llorenç Parraders, de Blancafort, fill de Josep i Paula.

La resta d'origens se cenyia a Catalunya, ja fos de comarques properes (el Camp de Tarragona, les Garrigues, la Segarra, l'Urgell, el Priorat, el Montsant, l'Anoia), o més allunyades (la Garrotxa, l'Empordà, el Bages, el Garraf, Barcelona ciutat, el Penedès o les Terres de l'Ebre).

G.P.

Fernando GRIS YRAYZOS. “Dades biogràfiques dels cirurgians de Reus de la primera meitat del segle XVIII (extretes dels llibres parroquials)”. Dins: *II Jornada d'Història de la medicina de Reus i comarques veïnes*. Reus: 2001, p. 145-174.

Article que relaciona els cirurgians que l'autor ha localitzat a través dels llibres sacramentals de la Prioral de Reus del mil set-cents; de la Conca sols n'hi ha de Montblanc:

– Antoni Blet, casat amb Paula Rovira, la qual el 1707, ja vídua, contrau segones núpcies amb un altre cirurgià, Pere-Joan Estrader, veí de Barberà de la Conca.

– Joan Gavaldà, esmentat el 1727 com a padrí d'un baptisme.

– Bernat Martí, de Vila-seca, el 1714 consta com a veí de Montblanc.

– Josep Martí, fill de l'anterior, de Montblanc (1721).

R.P.

Sofia GARÇON PEYRÍ. “Neteja de sang del fons del Monestir de Sant Jeroni de la Vall d'Hebron. I”. *Paratge* (Sant Cugat del Vallès), 19 (2006), p. 113-146.

Article que comenta i relaciona els expedients dels novicis que ingressaven en aquesta institució monàstica d'Horta i que, actualment, es conserven a l'Arxiu Diocesà de Barcelona (segles XVII-XVIII). De la Conca de Barberà, n'apareixen tres:

– Antoni Casas Gallí, de Tarragona, fill de Francesc C. Torrell, de Montblanc, i Teresa G. Bover, de Tarragona.

– Carles Castellà Torroella, de Montblanc, fill de Joan C. Montserrat, calçater, i Teresa T. Rouric, casats el 1706. El seu avi era nascut a Guissona (1626) i casat a Montblanc (1672).

– Josep Boada Castellà (1778-1800), de Montblanc, fill de Josep B. Malet, i Isabel C. Gavaldà, casats el 1775, tots de la mateixa vila ducal.

G.P.

Valentí GUAL VILÀ. “Les xarxes urbanes a través dels llibres de matrimonis”. Dins: *Ciutats, viles i pobles a la xarxa urbana de la Catalunya Moderna*. Barcelona: 2005, p. 141-161.

Anàlisi de les característiques i els resultats del desplaçament intern de població motivat per contraure matrimoni. Objectiu: correspondència entre eixos econòmics i fluxos demogràfics. Atracció de les viles caps de comarca sobre els pobles més petits de l'entorn. En el cas de la Conca, hom estudia els casos de Barberà i Vilaverd-la Riba (segles XVII-XVIII).

R.P.

Xavier SANAHUJA ANGUERA. *La moneda municipal de Reus i el seu entorn (s. XV-XVIII)*. Reus: 2005.

En aquesta monografia sobre numismàtica es dediquen dos capítols a la Conca. El primer a l'emissió de moneda municipal a Montblanc; es descriuen vuit peces de llautó i plom dels segles XV-XVII (p. 147-149). El segon correspon a Poblet; d'aquest monestir s'ha localitzat una peça del segle XVII (p. 151-153).

G.P.

Història contemporània

Vicenç AGUADO CUDOLÀ. “La formació històrica de les Garrigues: comarca natural, circumscripció administrativa i ens local”. Dins: *IV Trobada d'Estudiosos de la Comarca de les Garrigues*. Les Borges Blanques: 2004, p. 85-106.

Anàlisi de les diferents adscripcions territorials del municipis de l'actual comarca de les Garrigues, part dels quals, sota jurisdicció del monestir de Poblet i integrats a l'Arquebisbat de Tarragona. Inclou un resum de l'enquesta de 1931, en la qual la Poble de Cérvoles i el Vilosell declaren que tenen com a mercat principal el de Montblanc; per Fulledda és l'Espluga de Francolí i com a mercat secundari Montblanc.

G.P.

Josep M. CALBET CAMARASA; Daniel MONTAÑA BUCHACA. *Metges i farmacèutics catalanistes (1880-1906)*. Valls: 2001.

Llibre a mode de diccionari on es relacionen els professionals de la sanitat vinculats amb el catalanisme polític, en la fitxa s'hi anota nom i cognoms, lloc i data de naixement i de defunció, nom dels pares, muller, estudis (batxillerat, llicenciatura i doctorat), exercici de la professió, càrrecs i altres mèrits. Els nascuts a la Conca de Barberà són els següents:

– Antoni Lamich Goberna (Santa Coloma de Queralt, 1862-1912), fill del propietari Marià L. Valls i Antònia G. Massaguer, casat amb Margarida Vidal Ramis. Llicenciat en farmàcia (UB, 1888), exercí en la seva vila nadiua. Col·laborà en el diccionari de Mn. Antoni M. Alcover.

– Joan Mallafre Torres, nat a Barberà de la Conca el 1860, fill del metge Joan M. Salort de Vistabella (la Secuïta) i Dolors T. Forès (Montblanc), casat amb Isabel Guasch Martín, de Rueda de Jalón (Saragossa), llicenciat en medicina (UB, 1886), exercí a Tarragona.

– Marià Pedrol Belart (Montblanc, 1852 – Barcelona, 1918), llicenciat en farmàcia (UB, 1873), regentà una farmàcia a Montblanc i Viladecans.

– Manuel Sarró Bella, nat a Barberà de la Conca el 1863, fill del propietari Ignasi S. Calbet i Magdalena B. Vives, llicenciat en medicina (UB, 1886), exercí a Montblanc.

G.P.

Janet DOMINGO. “Entrevista a Rosa Casas Pere, filla de Montblanc”. *Quaderns de Vilaniu* (Valls), 20 (1991), p. 39-44.

Entreviu dirigit per Josep Sánchez Cervelló als alumnes de COU de l'Institut Narcís Oller, de Valls, el curs 1989-1890, amb vista a treballar el mètode de la història oral. L'entrevistada treballà de carnissera a Montblanc, vila on s'havia casat el 1932 amb Josep Carreras Pedrol, el qüestionari se centra en el període de la Guerra Civil i franquisme.

R.P.

Josep M. GRAU PUJOL; Roser PUIG TÀRRECH. “Migració d'alcoverencs a Montblanc a finals del segle XIX”. *Bulletí. Centre d'Estudis Alcoverencs* (Alcover), 105 (2004), p. 5-6.

Nota del moviment migratori d'interior entre el Camp de Tarragona i la Conca de Barberà, a través del padró d'habitants de Montblanc de l'any 1889. Es realitza el buidatge de les 26 persones que en aquella data residien a la vila de Montblanc. La major part eren homes; en el sector secundari hi sobresurten un industrial, dos espartenyers, un ferrer, un fuster i un pintor. En el terciari, un dependent de comerç, un comerciant, un forner, un professor de música, un sacer-

dot, un escriptor, i finalment, en el primari, un pagès; la resta eren dones o nens. Tot i que la revista du data del 2004, en realitat, va aparèixer el 2006.

M.G.

Josep M. GRAU PUJOL; Roser PUIG TÀRRECH. “Víctimes de l'exèrcit en la Tercera Guerra Carlina a l'Albiol el setembre de 1873”. *El Pont-Alt* (la Selva del Camp), 103 (2006), p. 17-18.

Notícia dels militars morts en un enfrontament entre carlins i l'exèrcit al terme de l'Albiol. La majoria eren originaris del Camp de Tarragona; de la Conca de Barberà sols n'hi ha dos, el soldat Antoni Miró Civit i l'oficial Antoni Rull, ambdós de l'Espluga de Francolí.

M.G.

Josep M. GRAU PUJOL; Roser PUIG TÀRRECH. “Migracions interiors: gironins a la ciutat de Valls (1905)”. *Quaderns de la Selva* (Santa Coloma de Farners), 18 (2006), p. 213-227.

Anàlisi dels 46 gironins que emigraren a la ciutat de Valls entre finals del segle XIX i inicis del XX. Amb relació a la Conca, l'any 1840 trobem una dona de les Preses (Garrotxa) que es casà amb un home de Sarraí.

G.G.

Manel MARTÍNEZ GARCÍA. *Homenatge a Josep Reig i Palau (1863-1917). Enginyer de forests que dirigí la repoblació del Bosc de Poblet*. Barcelona: 2006, 48 p.

Repàs biogràfic de la figura d'aquest enginyer forestal natural de Vilabertran (Alt Empordà) i de la seva obra, del la qual destaquen un treball sobre la Val d'Aran de finals dels segle XIX, les obres de fixació de les dunes dels golf de Roses, la correcció hidrologicoforestal del torrent d'Enseu a Gerri de la Sal (Pallars Jussà) i la repoblació del bosc de Poblet (Vimbodí) de principis del segle XX.

L'autor aprofundeix en els treballs realitzats al bosc de Poblet i incideix en la repoblació del bosc, la construcció de pistes forestals i l'edificació de la casa forestal de la Pena (amb moltes semblances arquitectòniques a altres cases modernistes fetes pel mateix enginyer).

També es comenta l'empremta deixada per aquest enginyer dins del mateix cos d'enginyers forestals i la importància del seu llegat.

G.P.

Jordi MORELLÓ BAGET; Daniel PIÑOL ALABART. *La lluita per l'aigua a Reus. Abastament, gestió i conflictes, des dels orígens fins a principis del segle XX*. Lleida: 2006.

Relacionat amb la Conca de Barberà, cal esmentar el projecte de portar aigua des de la font del Roure de l'Espluga de Francolí fins a Reus que el 1869 presentaren Francesc Borrajo i Francesc Massant, mitjançant una canonada de ferro que havia de passar pel costat de la via de ferrocarril; el pressupost total de l'obra era de 2.480.000 pessetes (p. 406-407).

G.P.

Pilar POY FRANCO; Josep SUBIRATS PIÑANA. *Les Oblates, 1939-1941. Presó de dones de Tarragona*. Valls: 2006.

En aquest recull d'història oral, hemerogràfica i documental, hi apareixen moltes dones de la Conca empresonades per motius polítics a Tarragona. Els autors dediquen un capítol a Rosa Tarrats, esposa de l'alcalde republicà de l'Espluga de Francolí, Ricard Farré Climent, empresonada el 1939 (p. 58-59 i 73). També s'esmenta el cas de la montblanquina Rosalia Ibáñez Viñas (p. 61). També es relacionen represaliades de Blancafort, Solivella i Vimbodí. Aquest llibre complementa el ja realitzat per Josep Recasens Llord l'any 2000, *La repressió franquista a la Conca de Barberà (1939-1945)*, i del mateix autor, els d'altres comarques.

G.P.

Miquel MARTORELL. "Els guerrillers antifranquistes a les Muntanyes de Prades i Montsant". *Informatiu d'ERC*, 7 Cornudella de Montsant (novembre 2002). [Disponible a: www.cornudellaweb.com/documentos/mmartorell/maquis/maquis2002.html]

Article sobre els maquis d'àmbit tarragoní, basat en l'informe confeccionat per un jove cambrer de Porrera, Nogués, enviat a refermar la resistència armada a Tarragona. Amb poc temps creà grups de resistents i establí contactes amb seguidors de les principals poblacions, Alcover, les Borges, Cornudella, la Mussara, la Selva, Vila-seca, etc.; els guerrillers de Cornudella i Montsant, enquadrats en els AFARE, provenien d'escamots del PSU i de la CNT. El seu testimoni serveix per constatar la tipologia dels integrants, armes, origen geogràfic i laboral, etc., i també la seva actuació a les accions de l'Abellar de Vila-seca (1941), la Val d'Aran (octubre de 1944), l'atac a l'aeroport de Reus (1946) o l'atrancament al Banc Hispano-Colonial de Vimbodí (1948). En el descabdelament dels fets, desfilen personatges fins ara anònims, i altres més coneguts: els Pàmies i Pep Pastor (de Reus), Ramon Roig, el Patacò, el Capità Pipes, la Partida del Cisquet, el Cercle de la Pastora, etc. Un apartat final s'ocupa de la davallada i extinció del fenomen guerriller, a finals de la dècada de 1940.

M.G.

Francesc ROIG FERRAN. “Tres fills de la Selva del Camp esdevingueren monjos del monestir de Poblet”. *Butlletí del Centre d'Estudis Selvatans* (la Selva del Camp), 6 (2002), p. 19-32.

Breu nota biogràfica de tres monjos selvatans. El primer, Jaume Pallarés, fou abat del monestir (1636-1640), el seu aprenentatge l'havia fet a l'Estudi General de Lleida. El segon és Josep Massoni, s'exclaustrà a causa de la Guerra del Francès (1809-1811) i posteriorment marxà a l'Amèrica del Sud. El darrer és Joan Daroca, nat el 1817, vestí l'hàbit el 1832, la Primera Guerra Carlina l'obligà a abandonar el cenobi i inicialment cercà refugi a casa de l'apotecari Carulla, de l'Espluga de Francolí, més endavant fugí a l'Albiol i a la Selva, i acabà a Barcelona, on morí el 1884.

R.P.

Josep M. VALLÈS. “L'Espluga republicana”. *El Racó de l'Arxiu. Butlletí de l'Arxiu Històric Municipal de Constantí* (Constantí), 19 (2006), p. 3-4.

Crònica de les eleccions de 1931, 1934 i 1936 a l'Espluga de Francolí.

G.P.

Història de l'art

Núria MEDRANO I TORRES. “Els Gelambí (ca. 1815-1991). Una família de músics entre Alcover, Montblanc i Valls”. *Butlletí. Centre d'Estudis Alcoverencs* (Alcover), 106 (2004), p. 10-22.

Estudi sobre els Gelambí, una família de músics lligada a diferents agrupacions musicals montblanquines. Es fa una ressenya de Francesc Gelambí Martí i els seus dos fills, Joan Gelambí Pallisé i Francesc Gelambí Dalmau, fruit de matrimonis diferents; el nebot dels dos anteriors, Joan Gelambí Barberà i el fill d'aquest últim, Josep Gelambí Sans. Tots ells engloben bàsicament la segona meitat del segle XIX i la primera del XX. Els Gelambí es relacionen amb diferents agrupacions instrumentals i corals montblanquines i alguns van ser compositors, organistes i mestres de música. Viuen i treballen entre Montblanc, Alcover i Valls.

R.P.

Núria MEDRANO I TORRES. *Músics i ball a la Conca de Barberà. Un segle d'agrupacions instrumentals (1844-1936)*. Valls: 2006. (Col·lecció Aires de la Conca, 8)

Aquest llibre ens apropa al món de les orquestres de ball seguint un detallat recorregut històric de gairebé un segle a la comarca de la Conca de Barberà. El període estudiat (1844-1936) es caracteritza per profunds canvis socials i econòmics

que representen el bressol de la modernitat burgesa, i no és gaire freqüent intentar veure com això es va reflectir en el món de la música, i directament en els intèrprets i les formacions orquestrals.

No és, però, una simple història dels conjunts i de les persones que hi participaren —que també hi és— sinó que es volen esbrinar les raons de la seva proliferació i progressiva professionalització. A la segona meitat del segle XIX veiem com els conjunts musicals de tipus familiar i gremial, que generalment depenien de l'autoritat municipal o religiosa, es transformen en orquestres que fan de les actuacions públiques el centre de la pròpia supervivència. Aquest nou model empresarial —i clarament burgès— obliga els músics a una major professionalització, i es veuen forçats a deixar de compartir la seva activitat musical amb un altre tipus de feina, generalment artesanal o menestral, per dedicar-se de forma gairebé exclusiva a una feina que li pot permetre bones entrades econòmiques. És evident que en àmbits allunyats de les grans ciutats aquesta professionalització era molt més difícil d'aconseguir, i la biografia del montblanquí Maties Amorós és un cas exemplar de superació d'aquestes dificultats.

Com explica l'autora, les transformacions en el funcionament de les orquestres s'han de veure des d'una perspectiva més àmplia, ja que coincideixen, en part, amb el canvi de la percepció social dels moments festius, que cada vegada més són actes de diversió amb un fort grau d'entreteniment. D'aquí la necessitat de renovació i la demanda de noves modes musicals amb nous balls: alguns arribaren d'altres parts de Catalunya —és el cas de la sardana—, i altres de l'estranger, amb el destacat paper que hi jugà la música americana i sobretot el *jazz*, com ho demostren els curiosos noms que alguns d'aquells conjunts locals arribaren a posar-se: *The Yankys Boys*, *Damian's Jazz* i *Vernet's Jazz*.

Però la música no representa solament uns moments d'esbarjo, sinó que pot assumir altres valors i fer-se servir per a altres finalitats. En uns anys caracteritzats per una certa confrontació social, les orquestres també s'hi veuen afectades, i una simple rivalitat que tenia les seves arrels en nissagues familiars, pot arribar a fer adscriure una orquestra a ideals polítics de dreta o d'esquerra, al voltant dels quals s'articularen tota una sèrie d'activitats culturals i institucions socials.

El llibre inclou una bona quantitat de fotografies i cartells d'època que són un important complement visual per a la comprensió del moment històric i de les diferents estètiques proposades per les orquestres, i que donen un caire més amè a tot l'assaig, que, per cert, es basa en un extens treball de documentació dut en els arxius locals i enriquit amb testimonis orals de persones grans.

En conclusió, hem de felicitar Núria Medrano per l'esforç fet i els resultats obtinguts que ajuden a descobrir aspectes de les vivències dels músics en un passat bastant proper i que, d'acord amb les línies traçades en la publicació dirigida per Jaume Ayats "Córrer la sardana: balls, joves i conflictes" (Edicions Dalmau, 2006), ens obren tota una sèrie de noves perspectives en l'estudi de les relacions entre la música i les dinàmiques dels processos socials que s'articulen al voltant de moments de gran importància col·lectiva com ho són (o eren?) els balls populars.

GIANNI GINESI. *Conservatorio Superior de Música de Aragón*

Ramon MIRÓ. “El retaule de Nostra Senyora del Roser, pintat per Ortoneda”. *Quaderns d'El Pregoner de l'Urgell* (Bellpuig), 5 (1990), p. 11-13.

Nota sobre la contractació de la pintura de les taules del retaule de la Mare de Déu del Roser de la confraria del mateix nom de l'església parroquial de Bellpuig d'Urgell al pintor montblanquí Cristòfor Hortonedà, l'any 1603. Es transcriu la capitulació notarial i els acords del municipi per al seu encàrrec de finals del segle XVI.

G.P.

Roser PUIG TÀRRECH. “Els Espinalt. Una nissaga d'escultors d'origen olonenc establerts a la Conca de Barberà (segles XVII-XIX)”. *Modilianum* (Moià), 29 (desembre 2003), p. 23-38.

Síntesi historiogràfica de l'obra i genealogia dels Espinalt de Sarral. El pare d'Isidre Espinalt Serrària, Andreu, fou obrer de la parròquia de Sant Joan d'Oló quan l'escultor Pau Sunyer treballava en el retaule de la seva església. El primer encàrrec de l'Espinalt mestre li ofereix el bisbe de Tortosa Sever Tomàs.

G.P.

“Un informe fiscal sobre els dauradors i pintors de Reus en la crisi del començament del segle XIX (1817)”. *Informatiu Museus. Revista de recerca i divulgació cultural dels museus de Reus* (Reus), 34 (2006), p. 10-11.

Comentari i transcripció d'un document redactat per reduir la pressió fiscal als artistes residents a Reus el 1817. Un dels dauradors esmentats és Josep Camí, que el 1822 consta com a habitant a Montblanc. En la nota sis s'esmenta un altre daurador vinculat amb la Conca de Barberà; es tracta d'Agustí Bartola, del Piemont (actual Itàlia), casat amb Teresa Gori, de Sarral (1769).

G.P.

Literatura

Josep M. GRAU PUJOL. “Artur Bladé Desumvila i Montblanc. Quatre anys de col·laboració a la revista *Espitllera* (1982-1986)”. Dins: *La lliçó de l'Ebre. Conèixer Artur Bladé i Desumvila*. Flix: Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre, 2005, p. 73-76. (Col·lecció Daliner, 4)

Estudi de la relació de l'escriptor ebrenç i Montblanc, que inicialment neix per l'amistat amb Josep M. Poblet i Guarro, l'any 1982. Amb motiu de la presentació de la revista d'informació local *Espitllera*, és convidat a fer una conferència sobre la premsa local i comarcal; aquest contacte serví per començar una

secció fixa dedicada a divulgar la història de Catalunya que assolí una quarantena d'articles.

R.P.

Albert ROSSICH; Enric QUEROL COLL. "Noves dades biogràfiques del poeta Vicent García". *Nous Col·loquis* (Tortosa), III (1999), p. 99-124.

Aportació sobre l'origen del rector de Vallfogona i la seva família, a partir d'investigacions en arxius tortosins, aragonesos i reusencs. La seva hipòtesi és que nasqué entre 1578 i 1579 a Tortosa o Saragossa. S'identifica la seva família tortosina i els llaços familiars, es confecciona l'arbre genealògic i s'aporten en apèndix documents significatius.

R.P.

Agnès TODA. *Els Jocs Florals de l'àrea d'influència de Reus, en la primera postguerra*. Reus: 2006.

En les pàgines 73-109 es descriuen els Jocs celebrats al balneari de Vallfogona de Riucorb el 14 de setembre de l'any 1947, organitzats pel que fou alcalde de Reus (1939), Enric Aguadé Parés. Hi ha els noms del jurat, dels guanyadors, el títol de les obres i, finalment, es fa una valoració d'aquestes. Les fonts utilitzades són bibliogràfiques, d'hemeroteca (*Diario Español*) i orals. Tant en aquests Jocs com en els de la Bassa del Just es destaca la figura de l'esplugú Mn. Muntanyola.

J.G.

ABREVIATURES DELS AUTORS DELS RESUMS

G.G.: Gener Gonzalvo Bou

G.P.: Josep M. Grau Pujol

M.G.: Manel Güell

R.: Redacció

R.P.: Roser Puig Tàrrach